

**Banto Ram and others t>. Union of India and others
(G. R. Majithia, J.)**

ਵਿਅਕਤੀ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਪਾਈਆਂ ਗਈਆਂ। ਇਸ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਮੈਨੂੰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸੁਚੱਜੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਚੰਗਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ।

(14) ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਵੀ ਕਰਾਸ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ-ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਅਰਥਪੂਰਨ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨਾਕਾਫੀ ਸੀ ਜਾਂ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਨਿਰਭਰਤਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਪਹੁੰਚੇ ਸਿੱਟੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਕਮ 'ਤੇ 6 ਫੀਸਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਵਿਆਜ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ 12 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸਾਲਾਨਾ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਭਟਕਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਚੰਗਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੈਂ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦਾ ਹਾਂ ਪਰ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸਬੰਧਿਤ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਦਾਅਵੇਦਾਰ, ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੱਕ 12 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸਾਲਾਨਾ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਮੈਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਰਚੇ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ।

ਐਸ.ਸੀ.ਕੇ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕੰਚਨ

ਵੀ. ਰਾਮਸਵਾਮੀ, ਸੀ.ਜੇ. ਅਤੇ ਜੀ.ਆਰ. ਮਜੀਠੀਆ, ਜੇ.
ਬੰਤੋ ਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ।

ਬਨਾਰਸ

ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰਸ, — ਜਵਾਬਦੇਹ।

1988 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 10800

12 ਅਪ੍ਰੈਲ 1989

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950- ਕਲਾ 226 ਅਤੇ 227— ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਮੰਗ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਐਕਟ

(1952 ਤੋਂ)—Sj

8(1) (h)- ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਲੱਖਾਂ-ਐਕਵਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਸਮਝੌਤੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ- ਸਾਲਸ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਿਮਤਵਾਰੀ- ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ- ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ 18 ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਰਿਟ ਦਾਇਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ- ਅਜਿਹੀ ਬੇਲੋੜੀ ਦੇਰੀ- ਕੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਐਡੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੋਕਦੇ ਹਨ ਰਿਟ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਤੋਂ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਕਲਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਅਥਿਠਿਆਰੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਵੇਗੀ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ 226/227, 1950 ਲਾਚ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ. ਜੇਕਰ ਐਕਵਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਸਮਝੌਤੇ ਨਾਲ ਤੈਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜੇਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸਾਲਸ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰੇ, ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 8(1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਕ ਫਰਜ਼ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 18 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਲੰਬੇ ਅਰਸੇ ਤੱਕ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਰੁਖ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਦੇਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਖਤਿਆਰੀ ਰਾਹਤ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਕੋਈ ਪਾਰਟੀ ਆਪਣੇ ਆਚਰਣ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਰਿੱਟ ਐਕਸ ਡੈਬਿਟ ਜਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਾਰਵਾਈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਬੇਕਾਰ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਯੋਗ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਯੋਗ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੀ ਇੱਛਾ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਵਹਾਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਚਾਰ ਉਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਰਿੱਟਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਜਾਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ।

(ਪਰਾ 4),

ਨੇ ਮੰਨਿਆ, ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ, ਇੱਥੇ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇੱਥੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਦੇਖਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦਾ ਆਚਰਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਿੱਟ ਐਕਸ ਡੈਬਿਟੋ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ।

(ਪਰਾ 10)।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਅਤੇ 227 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ :-

(a) ਕਿ ਇਸ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

(b) ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਸਨੇ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਧਿਰਾਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਇਸ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਏ. ਹੁਕਮ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਢੁਕਵੇਂ ਰਿੱਟ ਆਰਡਰ ਜਾਂ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜੋ ਜਵਾਬਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਾਲਸ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

(c) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਖਰਚੇ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸ੍ਰੀ ਰਾਜੀਵ ਭੱਲਾ ਐਡਵੋਕੇਟ ਸ੍ਰ.

ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਜੈਸ਼ੀ ਆਨੰਦ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਯੂ.ਓ.ਆਈ.

ਨਿਰਣਾ

ਜੀ.ਆਰ. ਮਜੀਠੀਆ, ਜੇ.

(1) ਇਹ ਫੈਸਲਾ 1987, 3904, 4421, 4423 ਤੋਂ 4427, 4595, 4972 ਤੋਂ 4976, 6270 ਤੋਂ 6279, 8047 ਤੋਂ 8047, 8047, 8788, 878, 878, 3904, 4421, 4423 ਤੋਂ 4427, 6270 ਤੋਂ 6279, 8047, 3904, 4421, 3 ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰੇਗਾ। 791, 8935, 9074, 9080 ਹੈ, 10297,

(2) 10586, 10595, 10799 ਅਤੇ 10800 1988, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਤੱਥ ਦੇ ਆਮ ਸਵਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ 1988 ਦੇ CWP ਨੰਬਰ 10800 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਵਾਂਗੇ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਨੁਕਤਿਆਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ ਲਈ।

(3) ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ

**Banto Ram and others t>. Union of India and others
(G. R. Majithia, J.)**

ਨਿਪਟਾਰਾ ਮੋਸ਼ਨ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਤੱਥ ਪਹਿਲਾਂ :-

(4) 21 ਅਗਸਤ, 1970 ਨੂੰ ਇੱਕ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ "ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਮੰਗ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਐਕਟ, 1952 ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਐਕਵਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਗਜ਼ਟ ਮਿਤੀ 11 ਦਸੰਬਰ, 1970 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 24 ਨਵੰਬਰ, 1988 ਨੂੰ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226/227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 8(1) ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਟੈਟ ਟਿਊਟਰੀ ਡਿਊਟੀਆਂ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੀ ਪੇਸ਼ਗੀ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੋਵੇਗਾ: -

"ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਵਿਧੀ: - (1) ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਮੰਗੀ ਜਾਂ ਐਕਵਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਸਦੀ ਰਕਮ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, - ਕਿ ਕਹਿਣਾ ਹੈ, -

- (a) ਜਿੱਥੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਅਜਿਹੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ;
- (b) ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਸਾਲਸ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰੇਗੀ ਜੋ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਯੋਗ ਹੈ, ਜਾਂ ਬੀਪ ਕਰਦਾ ਹੈ;

ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ, ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਬਾਰੇ ਮਾਹਰ ਗਿਆਨ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਵੀ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਕੋ ਮਕਸਦ;
- (c) ਸਾਲਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਕੀ ਹੈ। ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਰਕਮ.
- (d) ਸਾਲਸ, ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਅਵਾਰਡ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰੇਗਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ; ਅਤੇ ਅਵਾਰਡ ਦੇਣ ਵੇਲੇ, ਉਸਨੂੰ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਅਤੇ ਉਪ ਧਾਰਾਵਾਂ (2) ਅਤੇ (3) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਲਾਗੂ ਹੋਣ;

- (e) ਜਿੱਥੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਾਲਸ ਅਜਿਹੇ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਸਾਲਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡੇਗਾ;
- (f) ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1940 ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ, ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਰਬੀ ਟ੍ਰੈਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।
- (2) ਧਾਰਾਵਾਂ (2A) ਅਤੇ (2B) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗੀ-
- (a) ਇੱਕ ਆਵਰਤੀ ਭੁਗਤਾਨ, ਮੰਗ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਰਕਮ ਦੀ ਜੋ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਕਿੱਤੇ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਹੋਣੀ ਸੀ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਉਸ ਮਿਆਦ ਲਈ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਲਈ ਗਈ ਸੀ; ਅਤੇ
- (b) ਅਜਿਹੀ ਰਕਮ ਜਾਂ ਰਕਮ, ਜੋ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸਾਰੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਲਈ ਇਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ: r-
- (i) ਪੈਸੇ ਦੀ ਮੰਗ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨੁਕਸਾਨ;
- (ii) ਮੰਗੀ ਜਗ੍ਹਾ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਦੇ ਖਰਚੇ;
- (iii) ਮੰਗ ਤੋਂ ਰਿਹਾਈ ਹੋਣ 'ਤੇ-ਅਹਾਤੇ ਨੂੰ ਮੁੜ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਖਰਚੇ; ਅਤੇ
- (iv) ਮੰਗ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ (ਆਮ ਖਰਾਬ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ), ਉਹ ਖਰਚੇ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜੋ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਪੈ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਗ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸੀ।
- (2A) ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਆਵਰਤੀ ਭੁਗਤਾਨ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੰਗ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਦੀ. ਉਪ-ਧਾਰਾ (2 ਬੀ) ਦੇ ਉਪਬੰਧ -
- (a) ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਜਾਂ ਇਮਓਵ ਯੋਗ ਸੰਪੱਤੀ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 19-75 ਦੀ ਮੰਗ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਮੰਗ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ।
- (i) ਪਹਿਲਾਂ ਅਜਿਹੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ, ਅਤੇ
- (ii) ਅਜਿਹੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੁਬਾਰਾ
- (b) ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੀ ਸੰਪੱਤੀ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪੰਜ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਲਈ ਅਤੇ ਅਧਿਕਤਮ ਮਿਆਦ ਲਈ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੰਗ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1 ਏ) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਜਿਹੀ ਸੰਪੱਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ 6, ਮੰਗ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਐਕਵਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਸਮਾਂ - ਅਜਿਹੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ,—i()
- (i) ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਂ

**Banto Ram and others t>. Union of India and others
(G. R. Majithia, J.)**

ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਾਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ

(ii) ਉਪ ਧਾਰਾ (i) ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵੀ;

(c) ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਂ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਾਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ,

(28) ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਵਰਤੀ ਭੁਗਤਾਨ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਭੁਗਤਾਨ ਨੂੰ ਮੁੜ-ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਕੇ ਅਤੇ * ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰੋਪਰਟੀ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਸੇ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2 ਏ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ

(3) ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰੋਪਰਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਉਹ ਕੀਮਤ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਮੰਗੀ ਗਈ - ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇਗੀ, ਜੇਕਰ ਇਹ "ਉਸੇ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਮੰਗ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਵੇਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ।"

(4) ਇਸ ਧਾਰਾ* ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਅਜਿਹੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਇੱਕ ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰੇਗੀ ਜੋ ਉਸ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰੇਗੀ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਪਰ ਅਵਾਰਡ ਦੇਣ ਵੇਲੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਅਤੇ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ (3)। ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਿਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਦੋਂ ਸੂਚਨਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕਿ ਉਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ * ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8(1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇੰਨੇ ਲੰਬੇ ਅਰਸੇ ਤੱਕ ਆਰਬੀ ਟਰੇਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਨਾ ਲਿਜਾਣ ਦੀ ਕੋਈ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੀਵਿਲ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226/227 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਅਖਤਿਆਰੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਵੇਗੀ। ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਲਸ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਅਦਾਇਗੀ ਯੋਗ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਸਹਿਮਤੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜੇਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਲਦੀ ਪਹੁੰਚ ਕਰੇ। ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 8(1) ਦੇ ਕਲਾਜ਼ (ਬੀ) ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਿਕ ਫਰਜ਼ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 18 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਲੰਬੇ ਅਰਸੇ ਤੱਕ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਰੁਖ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਦੇਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਖਤਿਆਰੀ ਰਾਹਤ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਕੋਈ ਪਾਰਟੀ ਆਪਣੇ ਆਚਰਣ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਰਿੱਟ ਐਕਸ ਡੈਬਿਟੋ ਜ਼ਸਟਿਸ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਾਰਵਾਈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਬੇਅਰਥ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਯੋਗ ਹੈ। ਜੇ ਉਹ ਅਯੋਗ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਵਹਾਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ

ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ, ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਚਾਰ ਉਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਰਿੱਟਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਜਾਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਹੈ / ਅਫਲਾਤੂਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਉਪ ਰਾਜਪਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ (1) ਵਿੱਚ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ ਸਾਲ 1972 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਸਾਲ 1966 ਵਿੱਚ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਐਲਾਨਨਾਮੇ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ:-

“ਪ੍ਰਤੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ 1959 ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਲਈ wfit ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ 1972 ਤੱਕ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਵੈਧ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਾਝ 'ਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਤਹਿਤ ਡੀ ਕਲੈਰੇਸ਼ਨ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਉਪਲਬਧ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨਾ। ਜਦੋਂ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਵਿਵਹਾਰਕ ਰਣਨੀਤੀਆਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਪਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਪੱਖ 'ਤੇ ਲਾਚ ਅਤੇ ਦੇਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਹੋਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ (ਵੇਖੋ ਤਿਲੋਕਚੰਦ ਮੋਤੀਚੰਦ ਬਨਾਮ ਐਚ. ਬੀ. ਮੁਨਸ਼ੀ, (1969) 2, ਐਸਸੀਆਰ 824 = (ਏਆਈਆਰ 1970 ਐਸਸੀ 8981) ਅਤੇ ਰਬਿੰਦਰਨਾਥ ਬੋਸ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ। ਭਾਰਤ ਦਾ (1970)2 SCR 697 = (AIR 1970 SC 470 = 1970 Lab LC. 402)।

(5) ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਫਿਰ ਇੰਦਰਾਪੁਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਨਿਰਮਾਣ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਮਿਤੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (2), ਇੱਕ ਡੀ.

(1) ਏਆਈਆਰ 1974 ਐਸਸੀ 2077।

(2) ਏਆਈਆਰ 1974 ਐਸਸੀ 2085

**Banto Ram and others t>. Union of India and others
(G. R. Majithia, J.)**

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰਾਣੀ ਦੇਵੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵੀ . ਚੀਫ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਿੱਲੀ, ਅਤੇ ਹੋਰ (3)। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਅਥਾਰਟੀਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਲਸ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਚਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ: -

“ਸ਼ੰਕਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ 1975 ਆਰਐਲਆਰ 6, ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸੀਡਬਲਯੂਪੀ ਨੰਬਰ 1890 ਆਫ 1986, 16 ਸਤੰਬਰ 1986 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ, ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ , 1982 ਦਾ CWP ਨੰਬਰ 2025, 14 ਜਨਵਰੀ, 1988 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਦਰਬਾਰੀ ਲਾਈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ, 1986 ਦਾ CWP ਨੰਬਰ 5551, 24 ਅਗਸਤ, 1987 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

(6) ਸ਼ੰਕਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ , ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਨੇ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਸਾਲਸ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਮਝੌਤੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ - ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਈ ਗਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਕਰ ਦਿੱਤਾ: -

“ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੂੰ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਹ ਉਸਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਇਸਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਅਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ 15 ਮਾਰਚ 1971 ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੁਲੈਕਟਰ, ਪਠਾਨਕੋਟ ਰਾਹੀਂ ਕੌਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ। ਵਾਰ-ਵਾਰ ਬੇਨਤੀਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 (ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਸਾਲਸ ਨਿਯੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ।

-ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਸਾਲ 1973 ਵਿੱਚ ਚਲੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ।

(7) ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ , ਸੇਵਾ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੋਈ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਤੱਥ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਹੁਣ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ

(3) ਏਆਈਆਰ 1975 ਐਸਸੀ 1699

ਬੈਂਚ ਅੱਗੇ ਹੰਗਾਮਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਲਈ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(8) ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ , ਸਿੱਖਿਅਤ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਦੇ ਵੀ ਦੇਰੀ ਜਾਂ ਲਾਹਨਤਾਂ ਦਾ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਉੱਠਿਆ। ਇਹ ਨਿਰਣਾ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਣਾ ਲਈ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਲਈ ਵੀ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(9) ਦਰਬਾਰੀ ਲਾਈ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ , ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਦੇਰੀ ਸੰਬੰਧੀ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦਾ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ : -

“ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਸੀਮਾ ਦੀ ਬਾਰ ਦਾ ਬਚਾਅ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਹੀ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਨਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਇਹ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਚਾਅ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ”

(10) ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਕਦਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਕਿ ਰਿੱਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ, ਦਿੱਤੇ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇੱਥੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਚਿੰਤਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਵੇਖਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਿੱਟ ਐਕਸ ਡੈਬਿਟੋ ਜਸਟਿਸ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ।

(11) ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਐਸ.ਸੀ.ਕੇ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕੰਚਨ

ਡੀਵੀ ਸਹਿਗਲ ਜੇ.
ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ,
ਬਨਾਮ
ਸਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਜਵਾਬਦੇਹ।
1987 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਵੀਜ਼ਨ ਨੰ. 1181
ਅਕਤੂਬਰ 31, 1988

**Banto Ram and others t>. Union of India and others
(G. R. Majithia, J.)**
ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ (V of 1908)-S. 115 , ਓ . 21 ਆਰ. _